

פרשת וישלח – המאבק עם המלאך

בראשית פרק לב:

(ח) ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות:
 (ט) ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה: (י) ויאמר יעקב
 אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק דוד האמר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך: (יא)
 קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן והנה נעתה
 היתי לשני מחנות: (יב) הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי גרא אנכי אתו פן יבוא והכני אם על בנים:
 (יג) ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתני את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב:

(יד) וילן שם בלילה ההוא

ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו [...] (יז) ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל עבדיו עברו
 לפני ורוח תשימו בין עדר ובין עדר: [...] (כא) ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו כי אמר אכפרה
 פניו במנחה ההלכת לפני ואחרי כן אראה פניו אולי ישא פני: (כב) ותעבר המנחה על פניו
 והוא לן בלילה ההוא במנחה:

(כג) ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחתיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבר את מעבר
 יבק: (כה) ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר: [...]

(כח) ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב: (כט) ויאמר לא יעקב ויאמר עוד שמך כי אם ישראל כי
 שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל: (ל) וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל
 לשמי ויברך אתו שם:
 (לא) ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי:

1. וילן שם, עומד ומצפה תשובת האל על תפילתו, ובין כך הכין מנחה מן הבא בידו, ואחר כן
 מפרש מה לקח (רד"ק, שם יד)

2. וילן שם. פי' הרי"א שחשב אולי תבואה נבואה מאת ה', וכשראה שלא בא דבר ה' לקח
 מנחה לעשו אחיו (מלבי"ם, שם יד)

3. לא יאמר עוד שהברכות באו לך בעקבה וברמייה כי אם בשררה ובגילוי פנים (רש"י)

4.

פי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל
 פי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי
 פי על כן ראיתי פניך כראת פני אלהים ותרצני

5. בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה והיו סורקים את בשרו
 במסרקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן אמר

להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפילו נוטל את נשמתך אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד (ברכות סא ע"ב)

6. וכשחלה רבי יוחנן בן זכאי נכנסו תלמידיו לבקרו [...] אמרו לו רבינו ברכנו אמר להם יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם אמרו לו תלמידיו עד כאן אמר להם ולואי תדעו כשאדם עובר עבירה אומר שלא יראני אדם (ברכות כח ע"ב)

7. ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל וגו' וקרא שם המקום פניאל וגו' ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צולע על ירכו. יש לומר בזה דרך רמז כי אלהים הוא מספר הטבע והוא מוחין דקטנות כשנופל מן מדריגת האמונה ח"ו ונופל לטבעיות וכשבאין מוחין דגדלות הוא יוצא מכל הטבעים ונתחזק האמונה בלבו שבכל דבר יש השגחה מאת הבורא ברוך הוא והוא למעלה מדרך הטבע, וזהו שמרומז לא יעקב יאמר עוד שמך שהוא עקב ושפלות ורמז על מוחין דקטנות כי אם ישראל יהיה שמך והוא רומז על מוחין דגדלות על דרך ישראל אותיות לי ראש והטעם כי שרית עם אלקים היינו עם כל הטבעיות ועם אנשים היינו מין אנושית ויצאת למעלה מדרך הטבע [...]. (ספר דגל מחנה אפרים - פרשת וישלח ד"ה ויאמר)